

**УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСЛИЙН
ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮР АШИГ, НИЙГМИЙН АЧ ХОЛБОГДЛЫГ
ТООЦОХ АРГАЧЛАЛ**
/Аргачлал – 2/

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжүүлэх бүх төрлийн төсөл /цаашид “төсөл” гэх/-ийн эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлыг тогтооход энэхүү аргачлалыг ашиглана.
- 1.2. Энэхүү аргачлалыг хэрэгжүүлэхэд холбогдох гарын авлагыг баримтлан ажиллана.
- 1.3. Тус аргачлалын хэрэгжилтийн үр дүн нь Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжүүлэх төслийг үнэлэх, эрэмбэлэх, сонгох аргачлал (цаашид “Аргачлал 2” гэх)-д заасан үнэлэх, эрэмбэлэх шалгуур үзүүлэлтээр төслийг үнэлэхэд ашиглах үндэслэл, суурь мэдээллийг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Төсвийн тухай хуулийн 28.7-д заасан дараах төсөлд энэхүү аргачлалын 2.1-д заасан төслийн шинжилгээ хамаарахгүй ба Аргачлал 2-т заасан шалгуураар үнэлж, эрэмбэлэх, сонгох ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:
 - 1.4.1. үндэсний аюулгүй байдал, улсын батлан хамгаалах үйл ажиллагаатай холбогдсон төсөл, арга хэмжээ;
 - 1.4.2. байгалийн гамшгийн үр дагаврыг арилгах, нөхөн сэргээх төсөл, арга хэмжээ.

Хоёр. Төслийн шинжилгээ хийх аргууд

- 2.1. Төслийн эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлыг тооцохдоо төслийн шинжилгээний дараах 3 аргыг ашиглана. Үүнд:
 - 2.1.1. зардал-үр ашгийн шинжилгээ /бүрэн болон хялбаршуулсан/;
 - 2.1.2. зардал-үр дүнгийн шинжилгээ;
 - 2.1.3. хамгийн бага зардлын шинжилгээ.
- 2.2. Төслийн шинжилгээ нь дараах үндсэн шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:
 - 2.2.1. Төсвийн тухай хуулийн 28.3-т заасны дагуу үнэн зөв, бодитой мэдээлэлд үндэслэсэн байна;
 - 2.2.2. холбогдох гарын авлагын дагуу боловсруулж, тухайн төслийг үнэлж, дүгнэх нөхцөлийг хангасан байна.
- 2.3. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь төслийн шинжилгээ хийх чиг үүргийг хариуцна.
- 2.4. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь 2.1-д заасан төслийн шинжилгээний аргыг дараах нөхцөлд ашиглана. Үүнд:
 - 2.4.1. зардал, үр ашгийг бүрэн үнэлж тооцох боломжтой 30.0 тэрбум төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй төслүүдэд зардал-үр ашгийн бүрэн шинжилгээг;
 - 2.4.2. 15.0 – 30.0 тэрбум хүртэлх төгрөгийн төсөвт өртөгтэй төслүүдэд зардал-үр ашгийн хялбаршуулсан шинжилгээг;

- 2.4.3. 15.0 тэрбум төгрөгөөс бага төсөвт өртөгтэй буюу ижил төстэй төслүүдийг олноор хэрэгжүүлдэг салбарт тэдгээрийг харьцуулан өрсөлдүүлэх зорилгоор тухайн төслүүдэд зардал-үр дүнгийн шинжилгээ болон хамгийн бага зардлын шинжилгээг.
- 2.5. Төслийн зардал-үр ашгийн шинжилгээг тухайн төслийн санхүү, эсхүл эдийн засгийн үр ашгийг тооцож, тогтсон жишиг үзүүлэлттэй харьцуулж хамгийн ашигтай төслийг тодорхойлж эрэмбэлэхэд ашиглана.
- 2.6. Зардал-үр дүнгийн болон хамгийн бага зардлын шинжилгээг нэгж ажил, үйлчилгээнд ногдох зардлыг тооцож, ижил ажил, үйлчилгээ үзүүлэх төслүүдийг хооронд нь харьцуулж хамгийн бага зардлаар зорилт, үр дүнд хүрэх төслийг тодорхойлж эрэмбэлэхэд ашиглана.
- 2.7. Үндэсний хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь 30.0 тэрбум төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй төслийн шинжилгээний үр дүнг хянаж, эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлыг харгалзан үзэхэд үр дүнтэй болохыг тогтооно.
- 2.8. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь 30.0 тэрбум төгрөгөөс бага төсөвт өртөгтэй төслийн шинжилгээний үр дүнг хянаж, эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлыг харгалзан үзэхэд үр дүнтэй болохыг тогтооно.
- 2.9. Сангийн яам нь улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл нь үр дүнтэй болох нь тогтоогдсон нөхцөлд төсөвт тусгана.
- 2.10. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь төслийн шинжилгээнд ашиглах тухайн салбарын ажил, үйлчилгээний стандартыг Сангийн яамтай хамтран тогтооно.
- 2.11. Төслийн шинжилгээг хийж холбогдох тооцооллыг гаргахдаа тухайн өдрийн зах зээлийн үнийг баримтална.
- 2.12. Төслийн шинжилгээний гарын авлагад дурдсан жишиг маягтуудыг Цахим системийн “жишиг баримт бичиг” гэсэн цэсээс авч ашиглана.

Гурав. Төслийн шинжилгээний үр дүнг хянаж, үнэлгээ хийх

- 3.1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь төслийн шинжилгээний үр дүн, тооцоолол, үндэслэл, дэлгэрэнгүй мэдээллийг Цахим системийн “төслийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл” цэсийн холбогдох талбарт бичиж, нотлох баримтуудыг файлаар оруулсан байна.
- 3.2. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь 3.1-д дурдсан баримт бичгийг иж бүрдэл болгон Сангийн яаманд бичгээр хүргүүлнэ.
- 3.3. Шинээр хэрэгжүүлэх төслийн шинжилгээний тайланд мэргэжлийн, хараат бус шинжээчийн дүгнэлтийг оруулсан байх ба Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас хянаж баталсан шийдвэрийг Сангийн яаманд хүргүүлнэ.
- 3.4. Сангийн яамны түвшинд төсөлд үнэлгээ хийх үйл ажиллагааг Аргачлал 3-ын дагуу дараах 2 үе шатаар хэрэгжүүлнэ:
- 3.4.1. хөрөнгө оруулалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн нь төслийн үнэлгээг дараах дарааллыг баримтлан хийнэ. Үүнд:
- 3.4.1.1. төслийн шинжилгээний судалгаа, тайлан, тооцоо, холбогдох дүгнэлт зэрэг баримт бичгийн бүрдлийг шалгах;
- 3.4.1.2. төсөлд шинжилгээ хийхэд баримталсан тоо баримт, мэдээ мэдээллийн бодитой, үнэн зөв эсэхийг шалгах;
- 3.4.1.3. төслийн төсөвт өртөг, зардлыг бүрэн, зөв тооцсон эсэхийг хянах;

- 3.4.1.4. шаардлагатай тохиолдолд Сангийн яамны газар, хэлтсийн санал, дүгнэлтийг авсан байх;
 - 3.4.1.5. төслийн шинжилгээний үр дүнг хүлээн зөвшөөрөх боломжтой тохиолдолд үнэлгээг зөвшөөрсөн товч дүгнэлт гаргах;
 - 3.4.1.6. төслийн шинжилгээний үндэслэл хангалтгүй, нотлох баримт дутуу зэрэг тохиолдолд Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн мэргэжилтний үнэлгээний оноог бууруулах болон буцаах шалтгааныг дурдсан шийдвэрийн төслийг боловсруулах.
- 3.4.2. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга нь Аргачлалын 3.4.1-ийн дагуу бэлтгэсэн мэргэжилтний тайланг хэлэлцэх ба шаардлагатай тохиолдолд төслийн үнэлгээний оноог засварлаж шинээр хэрэгжүүлэх боломжтой төслүүдийг тодорхойлно.

Дөрөв. Төслийн үр ашгийг үнэлэх зарчим

- 4.1. Төслийн эдийн засгийн үр ашиг, нийгмийн ач холбогдлын шалгуур үзүүлэлтийг дүгнэж оноо өгөхөд дараах зарчмыг баримтална. Үүнд:
- 4.1.1. Зардал-үр ашгийн шинжилгээ хийгдсэн төслүүдийн хувьд Үндэсний хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын тогтоосон үр дүнгийн үзүүлэлтийг үндэслэх;
 - 4.1.2. Зардал-үр дүнгийн болон хамгийн бага зардлын шинжилгээ хийгдсэн төслүүдийн хувьд сүүлийн 3 жилд хэрэгжүүлсэн ижил төстэй төслүүдтэй харьцуулах.
- 4.2. Энэхүү аргачлалын дагуу төслийн эдийн засгийн хувьд үр ашигтай, нийгмийн ач холбогдолтой болохыг тодорхойлж, баталгаажуулсан баримт бичиг, шийдвэр нь тухайн төсөл хэрэгжүүлж, үйл ажиллагааг эхлүүлсний дараа хийгдэх хүчин чадлын ашиглалтыг шалгаж дүгнэхэд баримтлах үндсэн баримт бичиг болно.